

קנוניה מאחורי גבנו!

שרים. האם אי פעם קרה ששר בממשלה התנגד להצעה לסדר-היום של חברי-כנסת קואליציוני? החלוקה שוה בשוה פירושה שהקואליציה גוזלת מן האופוזיציה את מחצית האפשרויות להעלות עניינים שאינם רצויים לממשלה. ואוי לסייעת גחיל העזרת לכך!
(3) הטענה כאילו הסידור הקודם נתן יתרון בלתי-הוגן לסייעת הקטנות היא טענת-סרק. שני מכשירים אלה — עיקר תפקידם הוא לתת יתרון צורך והוגן לסייעת הקטנות!
שבעים וחמישה חברי הקואליציה אינם זקוקים לקול, כי הם יכולים לדבר בלי סוף ובלי גבול בפי השרים של מפלגותיהם. סייעת האופוזיציה הגדולות יכולות לדבר כמה שהן רוצות, כי בכל דיון סייעתי עומדות לרשותן סייעות על גבי סייעות.
דווקא סייעות האופוזיציה הקטנות, הן דווקא הן, זקוקות לאפשרות נוספת להעלות עניינים. סתימת אפשרות זו פירושה, לגביהן, סתימת פה, פשוטו כמשמעו.

ההדר של ראש בית"ר

(4) אין כל ממש כאילו היתה צפויה לכנסת סכנה של סתימת צינורות הדיון והחקיקה. אילו היתה סכנה כזאת, אפשר היה לבוא איתנו בדברים. במקום לעשות דבר, אשר עם כל הכבוד אין לי אפשרות שלא לקרוא לו קנוניה מאחורי גבנו — אפשר היה להזמין אורנו אל כבוד יושב-ראש הכנסת, וחוק הידברות היינו מגיעים להסדר הוגן. אני מודיע בפירוש שהייתי מסכים להסדר הוגן.
(5) יש מאה ועשרים חברי כנסת, אבל אין מאה ועשרים דעות שונות בכנסת. מה ההבדל בדעות בין חברי הכנסת שס"טוב ושמואל רוזן? מה ההבדל בדעות בין חברי הכנסת סרדינס ומנחם כהן? סייעות גחיל או המערך אינן זקוקות לפי 26 או פי 49 יותר זמן מאשר חברי-הכנסת מיקוניס. מכיוון שחברי-הכנסת מיקוניס מייצג דעה אחת, וחברי כנסת המדבר בשם המערך מדבר בשם הדעה השנייה, ולדעה השנייה אין מה להגיד פי 49. אפשר להוסיף כהנה וכהנה, אך די באלה.

אני פונה אל כנסת גחיל: אם סייעתם — אל תלכו סחור-סחור. נהגו כגברים ואימרו: טעינו, ואנחנו חוזרים בנו מטעותנו. זה רק יוסיף לכם כבוד, זה מתאים להדר שהיית' לכם ראש בית"ר. אם לא תעשו זאת, אתם מכתמים את עצמכם קבל עם ועדה. אתם תוכיחו לכל בר דעת כי אתם דומים למפאי' כמו טחילד'זום וטחילד'זי'.

אותם לרובוטים מרמידידים. ורק חברי מפ"ם עוד שומרים על הנוהג היפה לדבר נגד חוק, בשעה שהם מצביעים בעדו.

האופוזיציה יכולה לדבר. היא יכולה לדבר באולם המליאה, ביועצה שאיש אינו מוכן להשתכנע, שאיש אינו מקשיב ברצינות, שמדברים אל הפרוטוקול. היא יכולה לדבר גם בוועדות, שם שוררת אוירה לכבית, אבל גם שם אי אפשר לשנות דברים מהותיים. ולראייה: מתקציב של 4.6 מיליארד לירות לא הורידה הוועדה אפילו אגורה אחת. לא הורידה, לא הוסיפה ולא שינתה. פשוט שמה את החותמת.

ובינינו לבין עצמנו, מה יכולות הוועדות לשנות? אם יש משהו הבולט בתקציב הכנסת, והמעיד על כל אופיו של מוסד זה, הרי זה חוסר כל תקציב למחקר עצמאי, לאינפורמציה עצמאית של הכנסת. לשום ועדה מוועדות הכנסת, גם לא לשום סייעת מסייעות הכנסת, אין צוות עצמאי של חוקרים מומחים, שאינם תלויים במומחי הממשלה, והמסוגלים לספק להעדה או לסייעת את האינפורמציה האובייקטיבית הדרושה לדיון של ממש.

סייעת העולם הזה — כוח חזק הקימה מוסדות כאלה מיד עם כניסתה לכנסת. אנחנו, הסייעת הענייה ביותר בבית הזה, שאיננו מקבלים הקצבות מקואופרטיב ז', מחזיקים יוצץ משפטי בתפקיד מלא, ולירו ועדות משפטנים מתנדבים, ושורה שלמה של ועדות מקצועיות — כלכלית, רפואית וכו'.

יעקב כץ (פא"י): איזה מפעלים ומוסדות!

אורי אבנרי: אני מציע שזה ייעשה על חשבון הכנסת. זו הצעה סבירה מאוד ולגי' סתימת מאוד.

שלמה רוזן (מפ"ם): (קריאתי-ביניים בלתי-מובנת).

יצחק גולן: התמונות מהשבוע הזה בהעולם הזה...

אורי אבנרי: אני מוכרח פעם להביץ למה, כשמדברים לגופו של עניין, חברי-הכנסת מוכרחים להביא דברים שאינם שייכים לעניין לחלוטין. אם אין לכם מה לומר לעניין — אל תדברו. האם צריכים תמיד לסחוב דברים אחרים לגמרי, שאין להם שום שייכות לעניין?

אין הבדל בין קואליציה ואופוזיציה

... והנה, תחת לחקת אותנו בשטח זה לפחות, תחת לייעל את עבודתן ולהתמסר להחזרת קרנה של הכנסת כמוסד מחוקק, הסיקו הסייעות הגדולות את המסקנה ההפוכה: לכבול את ירינו ולתתם לנו את הפה. וכך אנו מגיעים אל השינויים האחרונים בתקנון. הבה ונהיה גלויים. שינויים אלה מכוננים אל סייעת אחת, ואל סייעת אחת בלבד, סייעת העולם הזה — כוח חזק.

אריה בן-אליעזר (חרות): מה עם הסייעת של חברי-הכנסת מיקוניס?

אורי אבנרי: לא במיקרה אמר קודם חברי-הכנסת גרוס, שבגלל הסייעת האחת הזאת שלנו, כל הסייעות הקטנות האחרות צריכות עכשיו לסבול.

ביום 2 בנובמבר החליטו 14,124 ישראלים שלוח סייעת זו לכנסת, כדי שתשמע בבית הזה קול חזק. החלטנו לפעול כגוף פרלמנטרי רציני, לצאת את גישתנו לדפוסים פרל' מנטריים אחראיים. שיחקנו לפי הכללים שאתם קבעתם. והנה אתם באים ומשנים את הכללים. מי זה "אתם", "אתם", במיקרה זה, זו הפרוצה של המפלגות החתיקות, המחלקות ביניהן את מה שיש לחלק במדינה, בלי הבדל של קואליציה ואופוזיציה. ואכן, פרשה זו מוכיחה יותר מכל דבר אחר עד כמה אין הבדל מהותי בין המפלגות של המשטר הישן, עד כמה מלאכותית וכוזבת ההפרדה בין קואליציה ואופוזיציה, עד כמה כולכם מאוחדים ברצון שושמע קול חזק, ברצון שמסתמנת לגנו עיניכם האפשרות הקטנה ביותר שהולך ומתגבש ברעין ראשון של משהו חדש במדינה.

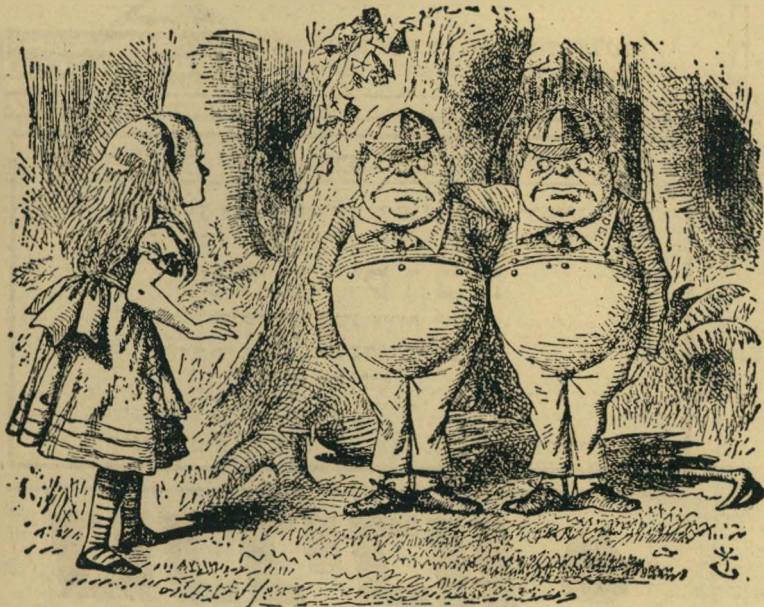
אם סייעת של איש אחד יכולה להטיל עליכם פחד כזה, עד כי אתם מאבנים את העש' תונות ועושים פלסטר אפילו מן הדמוקטיה הפורמלית — מה תעשו כאשר יופיע בכנסת כוח המונה עשרה חברי-כנסת?

"ואוי לסייעת גחיל!"

ולגופו של השינוי — הנה טענותיו:

(1) השינוי אינו חוקי, להעדת הכנסת אין שום סמכות לחוקק חוקים לכנסת, היא מעולם לא קיבלה הסמכה לכך. כל תקנון הכנסת הוא בלתי-חוקי, היא מעולם לא אושר עליידי הכנסת. הוא נוגד את תקנון הכנסת עצמו.
ועדת הכנסת, כלומר, הרוב הקואליציוני בה, הופכת את עצמה לדיקטטור שמעל לכנסת, דיקטטור שהוא גם חובע, גם פוסק וגם מוציא לפועל את פסקה-הדיון, ללא אישור וללא עירור בפני מליאת הכנסת. וכשאנו באים ושוללים דיקטטורה זאת, אומרים לנו: בבקשה, תגיש עירעור נגד ועדת הכנסת — בפני אותה ועדת הכנסת!
זה המוסד המסמל את הדמוקרטיה!

(2) הצעות-לסדר-היום והצעות-חוקים פרטיות הן המכשירים היחידים המאפשרים לסייעת אופוזיציונית להעלות בכנסת עניינים הנובעים מהשקפת-עולמה.
חלוקתן שוה בשוה בין קואליציה ואופוזיציה היא אבסורד, כי הרוב הקואליציוני יכול להעלות כל עניין שהוא רוצה, בכל עת שירצה, עליידי שמונה-עשר שרים ושישה סגני

טוויילד'זום וטוויילד'זי

רבותי חברי-הכנסת, אתם יושבים בביתן של זכוכית. שום תקציב של חסינות לא יעניק לכנסת חסינות בפני העין הפקוחה של הציבור. זיכרו מנין אתם באים — מן הבוחר; ולאן אתם הולכים — אל הבוחר, ובפני מי אתם עתידים ליתן דין-וחשבון — בפני הבוחר!

* שתי דמויות בספר מבעד למראה, ספר-התאום של עליסה בארץ הפלאות. הפרק עליהן מתחיל במילים: "הם עמדו מתחת לעץ, איש סביב צוואר רעהו. עליסה ידעה מייד מיהו מי, כי על צווארוננו של האחד היה רקום השם דום, ועל צוואר השני השם דזי".

פות השותפות הקיימת במישורים אחרים — ובעיקר במישור חלוקת השלל. פרשת זן מדגימה שותפות זו יפה.

בראשית דבריו תבע בן-אליעזר להעלות את משכורת חברי-הכנסת. המשכורת הנוכחית (כאלף ל"ו נטו לחודש, בתוספת אש"ל בסך למעלה מ-400 ל"ו לאותם שבאים מחוץ לעיר) אינה מספיקה לקיום החיים. ממה הם מתקיימים? בן-אליעזר: "לא אתפלא אם יבוא יום ואחד מחברי-הכנסת יבוא ויאמר: זן משלם!"

בן-אליעזר לא אמר שכדאי לסתום את הפה לח"כ המסוגל להגיד דבר נורא כזה. (והרי אני הזכרתי בנאומו בפירוש, חצי שעה קודם לכן, את הקצבת זן למפלגות). אבל כשעבר לדבר על השינוי שהוכנס לתקנון, יכלו מאזיניו להעלות על דעתם כי מבחינה זו יש ברכה בשינוי זה. ולראייה: איני יכול להעלות את העניין של זן. כשניסיתי להגניב אותו לנאומו על תקציב משרד-העבודה, יומיים לפני כן, הפסיק אותי היו"ר בתוקף.
כשעבר בן-אליעזר להצדיק את השינוי בתקנון, הפך הדבר כמעט לדרישה בינינו, בו הלכה וגברה התרגשותו, עד כדי השמעה אישית. הקטעים העיקריים נראים כפרוטוקול הסטנוגרפי כלהלן:

בן-אליעזר: ... מאז הכנסת השישית, אינני יודע כמה הצעות-לסדר-היום הגישה סייעת העולם הזה — כוח חזק. אומר כמה הצעות הגישה סייעת גחיל. אומר כמה הצעות קיבלו. אני קיבלתי רשימה שסייעת העולם הזה — כוח חזק קיבלה ארבע הצעות לסדר-היום.
אבנרי: שלוש הצעות לסדר-היום...

בן-אליעזר: גחיל קיבלה 10 או 11 הצעות. פירוש הדבר, בעוד שחברי-כנסת אחד... מקבל את הזכות להעלות שלוש הצעות, 11 חברי-כנסת (של גחיל) קיבלו את הזכות

* כוונת הנואם: כמה הצעות ניתן לשת' הסייעות להעלות בפועל במליאת הכנסת, בארבעה החודשים מאז כינון הכנסת השישית.

** שתי הצעות שנידחו (התפלות המישרה על שירת-השבת לירושלים, והסעת-חינם לחיילים), והצעה אחת שנתקבלה (השחיתות בענף הכדורגל).

גרוס לסתום את הפה לשבועון העולם הזה. וגם לכך מצא תחבולה מחוכמת, העולה אף על תחבולות חבריו, מנסחי חוקי-לשון-הרע. וכך נימק את החולירע החדשה, הדרושה, לדעתו:
גרוס: חברי-הכנסת אבנרי זכה לשבת בכנסת רק בגלל העתון העולם הזה, שהוא עומד בראשו ומייצג אותו בכנסת. הוא יציג העולם הזה. עתון זה מפיץ פורנוגרפיה קלוקלת ונתעבת המכלה את נפש הנוער. חברי-הכנסת אבנרי זכה בבחירות בגלל תרבות-העירום, שעתון העולם הזה מפיץ ומספח. זוהי פורנוגרפיה מהטוג הנרוע ביותר, העושה שמות והרט בין הנוער. עתון זה מדרבן ומכוון את הנוער לזימה ולמעשי-תועבה...

אבנרי: זה פחות תועבה מאשר להצביע בעד הימשל הצבאי תמורת רשיון של בנק!
גרוס: ... בכנסת החמישית הגשתי הצעה לתקנון החוק... הקואליציה של חברי הכנסת אזניה ושל חברי-הכנסת ישיעיהו הסירה את הצעת-החוק שלי מעל סדר-היום... הדמוקראטיה הגישה לכס עכשיו את החשבון, ואל תגישו אותו לסייעות האופוזיציה! סייעתנו אינה מוכנה לשלם חשבון אומלל זה!

המוסר של שלמונים מ"דן"

המוסר של "בנק אגודת-ישראל" למוסר של מקבלי השלמונים מקואופרטיב ז'. הנואם העיקרי של הקנוניה היה, כמובן, נציג חרות, אריה בן-אליעזר — ולא במיקרה נאלץ להזכיר איכשהו את פרשת קואופרטיב ז'.

בכורה קשר בין פרשת "התרומות" ששלמו עליידי זן לחרות, באמצעות מאמציו של איש חרות המכהן כיו"ר ועדת-הכלכלה של הכנסת, ובין שינוי התקנון, הקשר אפילו כפול: ההצעה הראשונה לסדר-היום שפלה קורבן לסדר החדש היתה הצעתנו להעלות על סדר-היום את פרשת התרומות של זן. בקולות המערך קבל גחיל"ל שללה נשיאות הכנסת את ההדחפות" של הצעה זו. לפי הסדר החדש, פירוש הדבר שהיא נגנזה.

• השותפות של המערך וגחיל, שבאה לידי גילוי בפרשת הקנוניה, אינה אלא השתק